

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

**PROGRAM USPOSABLJANJA
ZA REŠEVALCE IZ VODE
NA DIVJIH VODAH**

(program C)

Ljubljana, julij 2005

Na podlagi 31. in 32. člena Zakona o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00) ter 3. in 4. člena Pravilnika o reševalcih iz vode (Uradni list RS, št. 118/04) minister za obrambo določa

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA REŠEVALCE IZ VODE NA DIVJIH VODAH (program C)

I. NAMEN PROGRAMA

Namen programa usposabljanja za reševalce iz vode na divjih vodah je:

- a) določiti učne vsebine za usposabljanje reševalcev iz vode na divjih vodah,
- b) določiti obseg preizkusa usposobljenosti za reševalce iz vode na divjih vodah, ki se opravlja kot izpit ali letni preizkus usposobljenosti.

II. CILJ PROGRAMA

Cilj programa usposabljanja za reševalce iz vode na divjih vodah je:

- a) usposobiti udeležence za ocenjevanje nevarnosti na divjih vodah,
- b) seznaniti udeležence z zaščitnimi in varnostnimi ukrepi za preprečevanje nesreč z utapljanjem,
- c) seznaniti udeležence s teorijo reševanja na divjih vodah,
- d) usposobiti udeležence za osebno reševanje na tekočih vodah,
- e) usposobiti udeležence za reševanje iz vode v primeru nesreče na divjih vodah,
- f) po končanem usposabljanju preveriti usposobljenost udeležencev.

III. OBLIKE

Usposabljanje se izvaja v obliki tečaja s teoretičnimi predavanji in praktičnimi vajami. Pri praktičnih vajah je poudarek na prikazu pravih načinov reševanja iz vode in obvladovanja nevarnosti nesreče z utopitvijo na divjih vodah.

IV. UDELEŽENCI

Usposabljanje je namenjeno vsem pravnim in fizičnim osebam, ki izposojajo ali vodijo plovila za spust po divjih vodah v okviru športne, športno rekreacijske in gospodarske dejavnosti. Po tem programu se lahko usposabljujejo tudi reševalci iz vode, ki morajo biti v skladu z zakonom o varstvu pred utopitvami prisotni pri organiziranih športnih dejavnostih in prireditvah na divjih vodah.

Kandidat mora za usposabljanje izpolnjevati naslednje vstopne pogoje:

- polnoletnost,
- končana najmanj srednja poklicna izobrazba,
- opravljen preizkus iz znanja plavanja na divji vodi,
- opravljen predpisan zdravniški pregled.

Za izvajanje usposabljanja mora imeti vsak udeleženec obvezno osebno opremo:

- neoprensko obleko,
- čelado,
- rešilni jopič,
- reševalno vrv,
- dve varnostni zaponki.

Če se po tem programu usposabljujejo tudi potapljači reševalci pa tudi:

- plavuti,
- varnostni enodelni pas,
- nož.

Ne glede na drugi odstavek te točke se usposobljenost po tem programu prizna tudi potapljačem reševalcem, ki so polnoletni, imajo končano najmanj srednjo poklicno izobrazbo ter imajo minimalno potapljaško kategorijo CMAS P3 in so po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami vključeni med enote za reševanje iz vode in na vodi.

V. NOSILCI IN IZVAJALCI

Nosilec usposabljanja je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo.

Izvajalec usposabljanja je Izobraževalni center Republike Slovenije za zaščito in reševanje oziroma pooblaščen izobraževalne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje programa.

VI. KRAJ IN OBJEKTI

Del usposabljanja poteka v objektih Izobraževalnega centra Republike Slovenije za zaščito in reševanje oziroma v prostorih, kjer izvajajo usposabljanje pooblaščen izobraževalne organizacije, drugi del pa na eni od izbranih rek v Sloveniji, ki omogoča izvedbo celotnega praktičnega dela programa.

VII. ČAS IN TRAJANJE

Usposabljanje po programu traja 80 pedagoških ur (PUR), od tega je 15 PUR namenjenih teoretičnemu delu in 65 PUR praktičnim znanjem in usposobljenosti za reševanje iz vode.

VIII. UČNE VSEBINE

1. Teorija reševanja iz vode obsega teme:

- 1.1 uvod v usposabljanje,
- 1.2 zakonska ureditev varstva pred utopitvami,
- 1.3 osnove hidromehanike,
- 1.4 proces utapljanja,
- 1.5 oprema za reševanje iz vode,
- 1.6 tehnike veslanja,
- 1.7 načini reševanja iz divjih voda,
- 1.8 organizacija varnosti na divjih vodah.

2. Praktična znanja in usposobljenost za reševanje iz vode obsegajo:

- 2.1 reševalno plavanje,
- 2.2 osnove reševanja iz divjih voda,
- 2.3 načini reševanja iz vode na divjih vodah s pomočjo vrvi – vrvne tehnike,
- 2.4 simuliranje, proučevanje in reševanje praktičnih primerov reševanja iz vode,
- 2.5 analiza in zaključek usposabljanja.

IX. UČNE METODE IN OBLIKE DELA

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo čim več aktivnih metod dela, ki so predvidene za odrasle udeležence, in sicer:

- metodo predavanja,
- metodo razgovora,
- metodo proučevanja primerov,
- metodo igranja vlog,
- metodo demonstracije.

X. UČNA SREDSTVA

Za teoretični del usposabljanja so potrebna naslednja učna sredstva in pripomočki:

- grafoskop,
- računalnik,
- videorekorder,
- videokasete,
- televizija,
- DVD.

Za praktični del usposabljanja se kot učna sredstva in pripomočke uporablja:

- predpisana reševalna oprema in sredstva za reševanje iz vode,
- vsaj dva plovila za spust po divjih vodah s popolno opremo, vključno z opremo za reševanje iz vode,
- dopolnilna oprema za zavarovanje nevarnih mest na vodotoku.

XI. PREVERJANJE ZNANJA

Preizkus usposobljenosti kandidatov se opravi kot:

- a) izpit – obsega teoretični in praktični del,
- b) letni preizkus usposobljenosti – obsega praktični del.

Ocena preizkusa usposobljenosti je "uspešno" ali "neuspešno".

Kandidatu, ki je opravil izpit, se izda potrdilo o opravljenem izpitu za reševalca iz vode na divjih vodah na predpisanem obrazcu, skladno s pravilnikom o reševalcih iz vode. Hkrati s potrdilom prejme reševalec tudi knjižico reševalca iz vode, v katero se potrjuje vsakoletno preverjanje.

Preizkus usposobljenosti se opravlja pred komisijo, skladno s pravilnikom o reševalcih iz vode. Postopki ugotavljanja pravilnega izvajanja posameznih vaj se natančneje predpišejo v prilogi navodila o delu izpitne komisije.

Potapljačem reševalcem iz četrtega odstavka IV. točke tega programa se izda knjižica reševalca iz vode, če opravijo predpisan zdravniški pregled in preizkus usposobljenosti za nudenje prve pomoči. Enako velja tudi za vsakoletno preverjanje usposobljenosti.

Izpit opravljajo kandidati ob zaključku usposabljanja v dveh delih:

- prvi del obsega teorijo reševanja iz vode na divjih vodah (v nadaljevanju: teoretični del),
- drugi del obsega preverjanje plavalnih sposobnosti in sposobnosti reševanja iz vode na divjih vodah (v nadaljevanju: praktični del).

Komisija oceni končni uspeh kandidata na podlagi ocen obeh delov izpita. Kandidat opravi izpit, če uspešno opravi oba dela preverjanja, in sicer če doseže 70% vseh možnih točk pri teoretičnem delu izpita in pri praktičnem delu izpita pravilno izvede vse predpisane vaje. Pri praktičnem delu lahko takoj po končanem preverjanju ponavlja izvajanje največ dveh predpisanih vaj. Če je pri popravljanju neuspešen, ponavlja praktični del izpita v popravnem roku v celoti.

Kandidat, ki ni uspešno opravil enega dela izpita ali celotnega izpita, lahko del izpita ali celotni izpit opravlja v popravnem roku. Če kandidat tudi drugič ne opravi uspešno enega dela izpita ali celotnega izpita oziroma če med popravnim rokom odstopi, mora opraviti celotni program usposabljanja.

Letni preizkus usposobljenosti obsega samo praktični del. Za opravljen letni preizkus usposobljenosti mora kandidat uspešno opraviti vse predpisane vaje. Po neuspeli izvedbi posamezne vaje lahko takoj po končanem preverjanju ponovi izvajanje največ dveh predpisanih vaj. Če je pri popravljanju neuspešen, ponavlja letni preizkus usposobljenosti v popravnem roku v celoti. Reševalec lahko letni preizkus usposobljenosti ponavlja največ dvakrat.

Kandidat, ki se ni udeležil usposabljanja določenega s tem programom, opravi izpit oziroma letni preizkus usposobljenosti v obsegu in na način kot je predpisan s tem programom.

Obseg izpita

1. Teorija reševanja iz vode na divjih vodah

Teoretično znanje se preverja z ustnim ali pisnim preverjanjem znanja iz učne snovi, predpisane z učnim programom.

2. Preverjanje plavalnih sposobnosti in sposobnosti za reševanje iz vode

Pri vsaki vaji se ocenjuje pravilnost izvedbe:

2.1 plavanje na divjih vodah 3. stopnje,

2.2 reševanje z obale na tekoči oziroma divji vodi,

2.3 reševanje s pomočjo plovila in reševalne opreme,

2.4 reševanje s pomočjo osebnega reševanja z dolgo vrvjo na divji vodi,

2.5 osebno reševanje onemoglega, nerazsodnega ali negibnega plavalca – kandidat izvede eno izmed možnih vaj, ki ji določi izpitna komisija.

Obseg letnega preizkusa usposobljenosti

1. Preverjanje plavalnih sposobnosti in sposobnosti za reševanje iz vode

Pri vsaki vaji se ocenjuje pravilnost izvedbe:

1.1 plavanje na divjih vodah III. težavnostne stopnje,

1.2 reševanje z obale na tekoči oziroma divji vodi,

1.3 reševanje s pomočjo plovila in reševalne opreme,

1.4 reševanje s pomočjo osebnega reševanja z dolgo vrvjo na divji vodi,

1.5 osebno reševanje onemoglega, nerazsodnega ali negibnega plavalca – kandidat izvede eno izmed možnih vaj, ki ji določi izpitna komisija.

XII. FINANCIRANJE

Stroške usposabljanja za reševanje iz vode na divjih vodah in stroške preizkusa usposobljenosti krije pošiljatelj oziroma udeleženec sam.

Višino stroškov usposabljanja določi pooblaščen izvajalec usposabljanja, višino stroškov za opravljanje preizkusa usposobljenosti določi Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

XIII. OBVEZNA LITERATURA

1. Kapus, V. et al. Reševanje iz vode, aktivna varnost in prva pomoč. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2004.
2. Posamezna gradiva, ki jih pripravijo predavatelji

XIV. PRIPOROČLJIVA LITERATURA IN VIRI

1. Kapus, V. et al. Plavanje, učenje in osnove biomehanike. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2000.
2. Kapus, V. et al. Plavanje, Učenje. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2002.
3. Kapus, V. et al. Reševanje iz vode, skripta. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2002.
4. Tuja strokovna literatura
5. Zakon o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00)
6. Pravilnik o reševalcih iz vode (Uradni list RS, št. 118/04)
7. Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode (Uradni list RS, št. 70/03)
8. Odredba o ukrepih za varstvo pred utopitvami pri organiziranih športnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 103/01)
9. Pravilnik o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode (Uradni list RS, št. 73/03)

XV. UČNI NAČRT*

vsebina		število ur		
		skupaj	predavanja	vaje
1.	TEORIJA REŠEVANJA IZ VODE	15	15	-
1.1	Uvod v usposabljanje	1	1	-
1.2	Zakonska ureditev varstva pred utopitvami - zakon - podzakonski akti - pristojnosti	1	1	-
1.3	Osnove hidromehanike - hidrostatične in hidrodinamične zakonitosti - osnove in posebnosti hidromehanike na divjih vodah in rečne karakteristike – vodne tvorbe - nevarnosti na tekočih in divjih vodah - ocenjevanje težavnosti divje vode (ICF-lestevica)	2	2	-
1.4	Proces utapljanja - utopitev - primarni in sekundarni vzroki utapljanja - proces in čas utapljanja - značilnosti posameznih faz utapljanja - uspešnost reševanja iz vode	2	2	-
1.5	Oprema za reševanje iz vode - osebna zaščitna in reševalna oprema - skupinska zaščitna in reševalna oprema - način uporabe - predpisana oprema za reševanje iz vode na divjih vodah	2	2	-
1.6	Tehnike veslanja - osnovna tehnika veslanja na divjih vodah	1	1	-
1.7	Načini reševanja iz divjih voda - filozofija varnosti na divji vodi - znaki za sporazumevanje - samoreševanje - reševanje z brega - reševanje iz čolna - osebno reševanje - navpično reševanje	3	3	-
1.8	Organizacija varnosti na divjih vodah - organizacija službe reševanja iz vode na tekmovanjih in množičnih prireditvah - izbira načina in mesta varovanja	2	2	-
2	PRAKTIČNA ZNANJA IN USPOSOBLJENOST ZA REŠEVANJE IZ VODE			
2.1	Reševalno plavanje - tehnike plavanja: prsno, bočno, hrbtno samo z	5	-	5

* Število ur, namenjenih posamezni učni vsebini, je možno spremeniti glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

	vsebina	število ur		
		skupaj	predavanja	vaje
	nogami, reševalni kravl - plavanje pod vodo do razdalje 20 m - prosto potapljanje do globine 4 m			
2.2	Osnove reševanja iz divjih voda - plavanje po divji vodi III. težavnostne stopnje - samoreševanje - reševanje z brega - reševanje iz čolna - osebno reševanje	15	-	15
2.3	Načini reševanja iz vode na divjih vodah s pomočjo vrvi – vrvne tehnike - izbira ter priprava mest za varovanje - uporaba reševalne vrvi - vozli - sidrišča in škripci - vrvni sistemi ("Z" drag) – uporaba statične dolge vrvi - sistem fiksne čolna, splava - reševanje plovil za spust po divjih vodah - drugi načini reševanja	25		25
2.4	Simuliranje, proučevanje in reševanje praktičnih primerov reševanja iz vode na divjih vodah - vaje	20	-	20
2.5	Analiza in zaključek usposabljanja	1	1	-
	SKUPNO ŠTEVILO UR	80	15	65

XVI. KONČNE DOLOČBE

Program velja od dne podpisa dalje.

Z dnem uveljavitve tega programa preneha veljati Program usposabljanja za reševalce iz vode za športne dejavnosti in dejavnosti v prostem času na divjih vodah št. 849-02-4/2002-1 z dne 16.4.2002.

Šifra:

V Ljubljani:

Karl ERJAVEC
MINISTER ZA OBRAMBO